РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
353–6/23
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 4846 датум 03.05.23

МИНИСТАРСТВО ЗА БРИГУ О ПОРОДИЦИ И ДЕМОГРАФИЈУ

БЕОГРАД
Булевар Михајла Пупина 2а
kabinet@minpbd.gov.rs

На основу члана 21. став 1. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, број 105/2021), Заштитник грађана је са становишта своје законом утврђене надлежности, размотрио текст Нацрта закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом, примљен актом Министарства за бригу о породици и демографију, број: 019-01-0006/2022-02 од 14. 2. 2023. године и даје следеће

МИШЉЕЊЕ

НА НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

Заштитник грађана сматра изузетно значајном предложену измену и допуну Закона о финансијској подршци породици са децом којом се прописује право на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност, као и прописивање у којим ситуацијама отац детета може остварити ово право, начин обрачуна накнаде зараде, односно накнаде плате и поступак остваривања овог права.

Заштитник грађана је у својим ранијим нормативним мишљењима у вези са изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом истицао да одредбе члана 17. Закона којима је регулисана накнада осталих прихода по основу рођења и неге детета и посебне неге детета доводе у различит правни положај у истој правној и чињеничној ситуацији (трудноћа, порођај, нега и посебна нега детета) запослене жене и жене које се баве самосталном делатношћу, пољопривредном делатношћу, односно обављају повремене и привремене послове. Наиме, према одредбама Закона о раду запослена жена која роди треће дете има право на накнаду зараде у трајању од две године, што представља меру подстицања рађања. Указивали смо да у одредбама важећег Закона, супротно поменутим одредбама Закона о раду није омогућено, када је реч о предузетницама, пољопривредницама, пољопривредним осигураницама и женама које обављају повремене и привремене послове, да остварују право на накнаду зараде у истом обиму и трајању, као и запослене жене.

Сходно наведеном, указивали смо да је потребно изменити одредбе Закона које се односе на накнаду осталих прихода тако да запослене жене, предузетнице, пољопривреднице, пољопривредне осигуранице и жене које обављају привремене и повремене послове буду у једнаком правном положају са запосленим женама приликом остваривања права за време породиљског одсуства и одсуства са рада ради неге детета.

Стога похваљујемо предложене измене и допуне члана 17. Закона којима је поступљено у складу са сугестијама Заштитника грађана које смо више пута истицали у нормативним мишљењима, као и у редовним годишњим извештајима.

Указујемо да је Заштитник грађана још 2013. године поднео Предлог Закона за измену и допуну тадашњег Закона о финансијској подршци породици са децом[1], у коме је указао да родитељима који непосредно брину о деци којој је потребна стална брига, нега и помоћ стоји на располагању мали број услуга и погодности које не могу да задовоље потребе ових породица. Посебно је наглашен неповољан положај породица у којима родитељи нису запослени, који су напустили посао да би могли да негују своје дете или због тога што непосредно негују дете коме је неопходна стална нега и помоћ не могу да траже запослење.

Имајући у виду да је у пракси, услед неразвијености сервиса помоћи и подршке, додатак или увећани додатак за помоћ и негу другог лица најчешће једини извор средстава за живот детета и породице, Заштитник грађана сматра да би Нацрт закона требало допунити одредбама којима се у листу права на финансијску подршку породици са децом која гарантује овај закон уводе два нова права, на основу услова који би такође били прописани овим законом:

– право на накнаду незапосленом родитељу који негује дете коме је неопходна стална нега и помоћ;

- право на накнаду зараде једном од родитеља који је стекао право да ради са скраћеним радним временом ради неге детета старијег од пет година коме је неопходна стална нега и помоћ.

Такође указујемо да ни Законом, а ни Нацртом нису препознате потребе деце чији су један или оба родитеља особе са инвалидитетом, чиме се доводе у неравноправан положај у односу на другу социјално угрожену децу без родитељског старања, децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом, као и децу корисника новчане социјалне помоћи. У циљу подршке родитељству особа са инвалидитетом и њиховој деци, а посебно женама са инвалидитетом, предлажемо да се члан 11. став 1. Закона допуни новом тачком, којом ће се прописати право на накнаду боравка у предшколској установи за децу родитеља са инвалидитетом.

С поштовањем,

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА * БЕОГРАД

мр Зоран Пашалић

[1] https://ombudsman.rs/index.php/zakonske-i-druge-inicijative/2825-2013-05-14-07-58-42